

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/5/2015
Identifikačné číslo spisu:	1507207404
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1507207404.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a členov senátu JUDr. Heleny Haukvitzovej a JUDr. Mariána Sluka, PhD., v spore žalobcu RS INVESTMENT LTD, so sídlom Egmont Street, Kingstown, Saint Vincent, reg.č. 15959 IBC 2007, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kucek & Partners, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 12, proti žalovanej Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova 5, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 16 C 38/2007, v konaní o dovolaní generálneho prokurátora proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2014 sp.zn. 5 Co 230/2013 a 5 Co 231/2013,

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo 17. januára 2013 č.k. 16 C 38/2007-393 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava V zo 14. februára 2013 č.k. 16 C 38/2007- 400 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2014 sp.zn. 5 Co 230/2013 a 5 Co 231/2013 z r u š u j e a v e c vracia Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 13. januára 2013 č.k. 16 C 38/2007-393 (v poradí druhým) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 4.473.112,35 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,50 % od 13. marca 2007 až do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Uznesením zo 14. februára 2013 č.k. 16 C 38/2007-400 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania, pozostávajúcich zo zaplateného súdneho poplatku za návrh vo výške 16. 596,96 € a z trov právneho zastúpenia vo výške 229.325,09 € do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Vo svojom rozhodnutí, po vykonanom dokazovaní, dospel k záveru, že škoda, ktorej náhradu si žalobca uplatnil, bola spôsobená v priamej súvislosti s vydaním nezákonných rozhodnutí správcom dane - DÚ BA 1, a to Rozhodnutím č. 600/3100/9845/03 dňa 31. januára 2003, Rozhodnutím č. 600/420/30391/03 dňa 25. marca 2003 a Rozhodnutím č. 600/420/95723/03 dňa 16. júla 2003, a to tak, že v dôsledku ich vydania si spol. IMMO SK nemohla uplatniť odpočet dane z pridanej hodnoty, čím sa zmenšil jej majetok. Nezákonnosť vyššie uvedených rozhodnutí bola potvrdená a definitívne vyriešená rozhodnutiami

Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky, a to rozhodnutím č. 1/222/12011-84695/2005/991031 zo dňa 25. novembra 2005, č. 1/222/12010-84694/2005/991031 zo dňa 3. novembra 2005 a č. 1/222/12012-84693/2005/991031 zo dňa 23. novembra 2005, ktoré zrušili všetky tri registračné rozhodnutia Daňového úradu Bratislava I. Porušenie práva viedlo ako z právneho hľadiska, tak aj z ekonomického pohľadu v príčinnej súvislosti k vzniku priamej škody a vznik priamej škody viedol v príčinnej súvislosti k ušlému zisku. V konaní bolo preukázané listinnými dôkazmi a z odborného hľadiska ustanoveným znalcom zdôvodnené, že ak by správca dane dodržal zákon, bola by mala IMMO SK zákonný nárok od 1. februára 2003 na odpočet dane za obdobie od 1. februára 2003 do 30. septembra 2003. Tým že správca dane porušil zákon a zaregistroval IMMO SK za platiteľa dane až od 1. októbra 2003, za predchádzajúce obdobie tento nárok IMMO SK nemala. Námitku premlčania, vznesenú žalovanou, súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú. V tejto súvislosti súd poukázal na § 22 zákona č. 58/1969 Zb., podľa ktorého právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plynie premlčacia doba odo dňa doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia. Podľa ods. 2 najneskôr sa toto právo premlčí za desať rokov odo dňa, keď poškodenému bolo doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví. Podľa ods. 3, § 22, ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne (§ 9 ods. 1), premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však po dobu šiestich mesiacov, neplynie. Všetky tri nezákonné rozhodnutia DÚ BA I boli zrušené Daňovým riaditeľstvom SR dňa 23. novembra 2005 a dňa 25. novembra 2005, ktorými Daňové riaditeľstvo SR vyhovel protestu prokurátora a zároveň zrušilo registračné rozhodnutia DÚ BA I. Uvedené rozhodnutia boli Daňovým riaditeľstvom SR vystavené dňa 23. novembra 2005 a dňa 25. novembra 2005, a teda subjektívna trojročná premlčacia doba mohla najskôr uplynúť dňa 23. novembra 2008 a dňa 25. novembra 2008. Návrh na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím bol podaný dňa 13. marca 2007, a teda v zákonnej trojročnej premlčacej dobe. Súd prvej inštancie mal preukázané, že konaním správcu dane - DÚ BA I došlo k porušeniu zákona č. 289/1995 Z.z. tým, že nerešpektoval § 4 ods. 1 tohto zákona a svojvoľným prekvalifikovaním žiadosti spol. IMMO SK (§ 4 ods. 4 cit. zák.) a bezdôvodným odmietnutím vykonať registráciu IMMO SK za platiteľa DPH (v rozpore s § 4 ods. 1 zákona), došlo v priamej príčinnej súvislosti k vzniku škody spol. IMMO SK. Spoločnosť IMMO SK si nárok na náhradu škody uplatnila v zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. na Ministerstve financií SR žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dňa 21. januára 2005 a 23. marca 2006. Keďže jej žiadosti vyhovené nebolo, nárok si uplatnila v zákonnej premlčacej lehote na súde. V priebehu konania zmluvou o postúpení pohľadávky, ktorá bola predmetom konania zo dňa 14. apríla 2006 prešla pohľadávka na Ing. O. W., ktorý ju zmluvou o postúpení pohľadávky uzavretou dňa 27. apríla 2009 postúpil na žalobcu (RS INVESTMENT LTD). Vzhľadom k vyššie uvedenému súd prvej inštancie žalobu považoval za dôvodnú, a preto jej vyhovel v rozsahu náhrady škody vo výške 4.473.112,35 €, spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % od 13. marca 2007 až do zaplatenia, titulom náhrady škody vzniknutej nezákonným rozhodnutím, podľa zák.č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 24. júna 2014 sp.zn. 5 Co 230/2013, 5 Co 231/2013 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Napadnuté uznesenie, týkajúce sa náhrady trov zmenil tak, že žalovanú zaviazal na povinnosť zaplatiť náhradu trov konania žalobcovi, predstavujúcu náhradu súdneho poplatku vo výške 99,58 € a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 229.325,09 €, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku Advokátskej kancelárii Kucek, Havlík & Partners, s.r.o. Žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že v odvolaní žalovaná neargumentuje skutočnosťami, ktoré by neboli predmetom skúmania súdom prvej inštancie, resp. ktoré by mali za následok zmenu týmto súdom zisteného skutkového stavu a jeho právneho vyhodnotenia a posúdenia veci, naopak jej argumentačná logika má výrazné znaky účelového zahmlievania postupu žalovanej v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona. Z konania pred súdom prvej inštancie a výsledkov vykonaného dokazovania iný, než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver, nevyplýva a v odvolaní uvedené argumenty neboli spôsobilé privodiť iné právne posúdenie veci. K jednotlivým námietkam v odvolaní uviedol, že žalovaná argumentovala tým, že žalobca až podaním zo dňa 10. januára 2013 zmenil uplatnený nárok z titulu nesprávneho úradného postupu na nárok z titulu vydania

nezákonného rozhodnutia, keď ešte listom zo dňa 10. októbra 2012 potvrdil, že nárok na náhradu škody si v celom rozsahu uplatňuje titulom nesprávneho úradného postupu tak, ako bol uplatnený v žalobe, pričom súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia opätovne prelína zodpovednosť za škodu vzniknutú nezákonným rozhodnutím so škodou vzniknutou nesprávnym úradným postupom, preto žalovaná považovala akýkoľvek nárok na náhradu škody nielen za neopodstatnený, ale i premlčaný. Odvolací súd mal za to, žalobca v žalobe podrobne uviedol skutkový stav veci, pričom rovnako konštatoval, že zodpovednosť žalovanej je daná okrem všeobecných ustanovení o náhrade škody i v zmysle § 18 zák. č. 58/1969 Zb. Žalobca už v žalobe poukázal na nezákonné rozhodnutia správcu dane - Daňového úradu Bratislava I, ktoré viedli k vzniku majetkovej ujmy spoločnosti IMMO. SK, s.r.o., ktorá už v čase podania prvej žiadosti spĺňala všetky zákonné predpoklady tzv. povinnej registrácie v zmysle § 4 ods. 1 zák.č. 289/1995 Z.z. o dani z pridanej hodnoty. Poukázal na skutočnosť, že správca dane bez akéhokoľvek právneho dôvodu odmietol spoločnosť registrovať, napriek tomu, že zo zákona mu takáto povinnosť vyplývala, keď nebolo na správnej úvahe správcu dane, či spoločnosť registruje a osvedčenie vydá. Správca dane bol povinný preskúmať existenciu predpokladov podľa príslušného ustanovenia zákona a za predpokladu, že bolo preukázané splnenie všetkých podmienok, správca bol povinný žiadosti vyhovieť. Správca dane však nepreskúmal, či sú splnené predpoklady povinnej registrácie (charakter spoločnosti, výška obratu a podaná žiadosť) a žiadosti bez akéhokoľvek dôvodu zamietol. Túto povinnosť registrovať spoločnosť IMMO.SK s.r.o. ako platcu DPH nerespektoval správca dane celkom tri krát, v dôsledku čoho spoločnosti vznikla nemožnosť nárokovat' si odpočet DPH, na ktorý by jej v prípade nepochybenia správcu dane v rámci rozhodovacej činnosti už v súvislosti s prvou žiadosťou vznikol nárok. Žalobca aj v neskorších podaniach po podaní žaloby výslovne uvádzal, že si neuplatňuje nárok na náhradu škody len titulom nesprávneho úradného postupu, ale aj titulom nezákonného rozhodnutia, čo vyplývalo napr. z jeho podania z 3. apríla 2008. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku na viacerých miestach rovnako výslovne a jednoznačne vyjadril, že mal za preukázané, že škoda, ktorá vznikla žalobcovi, bola spôsobená v priamej príčinnej súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami správcu dane. Z odôvodnenia rozsudku je teda zrejmé, ako súd predmetnú vec správne posúdil, žalovanou namietané prelínanie zodpovednosti za škodu vzniknutú nezákonným rozhodnutím so škodou vzniknutou nesprávnym úradným postupom ako nejednoznačnosť v otázke právnej kvalifikácii skutku z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd za nesprávne aj tvrdenie žalovanej, že rovnako príčinná súvislosť medzi škodou vzniknutou žalobcovi bola súdom skúmaná len v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, nie nezákonným rozhodnutím správcu dane. Príčinná súvislosť medzi nezákonnými rozhodnutiami a vzniknutou škodou spočívala v okolnostiach, že pokiaľ by správca dane nevydal nezákonné registračné rozhodnutia, spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. by nevznikla škoda v súvislosti s nepriznaním nadmerného odpočtu za obdobie, v ktorom správca spoločnosť odmietol registrovať, so zvýšením dane, s úrokom za odklad platenia zvýšenia dane a s ďalšími nákladmi, ktoré spoločnosti vznikli v rámci realizácie svojej podnikateľskej činnosti v súvislosti s nedostatkom finančných prostriedkov, spôsobeným práve nerealizovaným odpočtom DPH. K námietkam premlčania odvolací súd uviedol, že v zmysle ustanovenia § 22 zák. č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plyní premlčacia doba odo dňa doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia. Najneskôr sa právo premlčí za desať rokov odo dňa, keď poškodenému bolo oznámené nezákonné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda, to neplatí, ak ide o škodu na zdraví. Ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne, premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však podobu šiestich mesiacov neplyní. Registračné rozhodnutia správcu dane boli zrušené rozhodnutiami príslušného orgánu štátnej správy - rozhodnutiami Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1/222/12011-84695/2005/991031-r zo dňa 25. novembra 2005, č. 1/222/12010-84694/2005/991031-r zo dňa 23. novembra 2005 a č.1/222/12012-84693/2005/991031-r zo dňa 23. novembra 2005. Hoci žalobca v priebehu konania nevedel preukázať doručenie, či oznámenie týchto zrušujúcich rozhodnutí, aj v prípade, ak by premlčacia doba začala plynúť dňom nasledujúcim po dni, keď najskôr mohlo byť žalobcovi oznámené prvé zrušujúce rozhodnutie, teda dňom 24. novembra 2005, právo žalobcu na náhradu škody by sa najskôr premlčalo (bez prihliadnutia na čas predbežného prerokovania nároku) uplynutím posledného dňa subjektívnej premlčacej doby, teda dňa 24. novembra 2008. Právny predchodca žalobcu si svoj nárok uplatnil na súde žalobou zo dňa 13. marca 2007, teda v rámci plynutia

subjektívnej premlčacej doby. Námetka premlčania, ktorú žalovaná v konaní uplatnila a na ktorej zotrvala bola nedôvodná, a právne posúdenie veci súdom prvej inštancie i v tejto časti bolo vecne správne. Pokiaľ žalovaná namietala nedostatok aktívnej legitimácie pôvodného žalobcu Ing. W., ktorý nárok na súde uplatnil po postúpení pohľadávky spoločnosťou IMMO. SK, s.r.o., s tvrdením, že tento nebol účastníkom daňového konania, z ktorého dôvodu nemôže uplatňovať náhradu škody, ktorá predstavuje jeho ušlý zisk, v ktorej súvislosti žalovaná namietala i neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 14. apríla 2006, vzhľadom na nedostatočne identifikovanú pohľadávku, ani táto námietka nebola podľa odvolacieho súdu dôvodná. Spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. bola vydaním nezákonných registračných rozhodnutí spôsobená majetková ujma jednak vo forme priamej škody, taktiež vo forme ušlého zisku. Priama škoda vznikla v podobe sumy predstavujúcej skrátenie práva na vydanie nadmerného odpočtu DPH, zvýšenie dane, peňažných nákladov, ktoré spoločnosti IMMO. SK s.r.o. vznikli z dôvodu platobných ťažkostí s úhradou faktúr za poskytnuté práce a služby dodávateľom, v dôsledku nepriznania nadmerného odpočtu DPH spoločnosť nemala dostatok finančných prostriedkov na riadnu a včasnú úhradu splatných záväzkov voči svojim veriteľom. Pohľadávky spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. zo záväzkovo právnych vzťahov pri realizácii svojej podnikateľskej činnosti sa tak navýšili o úroky z omeškania splatných pohľadávok a nákladov za právne zastúpenie. Ak by spoločnosť IMMO.SK, s.r.o. mala k dispozícii peňažné prostriedky vo výške nerealizovaného odpočtu, mohla by riadne a včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom splatiť. Aj zo znaleckého posudku vyplýval záver, že nerealizovaný odpočet mal priamy negatívny vplyv na finančnú situáciu spoločnosti a jej schopnosť uhrádzať záväzky spoločnosti z dôvodu nerealizovania nadmerného odpočtu a s tým súvisiacou platobnou neschopnosťou hrozil spoločnosti i ekonomický úpadok. Spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. vznikla však i nepriama majetková ujma vo forme ušlého zisku. Tento vznikol v dôsledku zmarenia úspešnej realizácie podnikateľského zámeru spoločnosti, ktorým bolo realizovať a ukončiť výstavbu obchodného domu ATRIUM v Bratislave a prenajať ho s právom kúpy prenajatej veci tretej osobe. Podstatou podnikateľského zámeru spoločnosti bolo jednak pokryť náklady jeho realizácie a priniesť spoločnosti predpokladaný zisk. Nevrátená DPH bola projektovaná ako značná časť krytia záväzkov spoločnosti. Nakoniec i súdna znalkyňa v znaleckom posudku uviedla, že práve nepriznaný nadmerný odpočet DPH chýbal spoločnosti pri financovaní projektu, vzniknutá priama škoda tak viedla k stavu insolventnosti spoločnosti, ktorý následne viedol k finančnej nezvládnuteľnosti projektu samotnou spoločnosťou. Vydanie nezákonných rozhodnutí a nimi vzniknutá priama škoda zmarili teda úspešnú realizáciu projektu podľa vytýčeného podnikateľského zámeru spoločnosti IMMO.SK, s.r.o., spoločnosti tak bola objektívne odňatá možnosť dosiahnuť v budúcnosti z realizácie projektu očakávané výnosy a predpokladaný zisk. Vyššie uvedené skutočnosti vyplývali tiež zo znaleckého posudku znalkyne Ing. C. č. 1/2008, ktorého závery odporovali nesprávnemu tvrdeniu žalovanej, že ušlý zisk spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. bol v skutočnosti ušlým ziskom Ing. O. W., vtedajšieho spoločníka obchodnej spoločnosti. Skutočnosť, že spoločnosť v dôsledku vydania nezákonných rozhodnutí a vzniknutej priamej škody objektívne nebola schopná úspešne realizovať svoj podnikateľský zámer a dosiahnuť predpokladané zisky, nespôsobila ujmu Ing. O. W. ako spoločníkovi, ale priamo spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. Ing. O. W. návrhom zo dňa 13. marca 2007 uplatňoval nároky výlučne z titulu postúpenia pohľadávky postupcom - poškodenou spoločnosťou IMMO.SK, s.r.o., nie z titulu svojho originálneho veriteľstva voči žalovanej. Z toho dôvodu nebola dôvodná námietka nedostatku aktívnej vecnej legitimácie predchodcu žalobcu, ktorá legitimácia svedčala Ing. W. na základe zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 14. apríla 2006. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 14. apríla 2006 bola postupcom IMMO.SK, s.r.o. na postupníka Ing. O. W. postúpená pohľadávka v zmysle ustanovenia § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka, vymedzená ako právo postupcu na zaplatenie priamej škody v celkovej výške 21.708.247,80 Sk, pozostávajúcej zo sumy rovnajúcej sa skráteniu práva na vydanie odpočtu DPH vo výške 19.734.770,80 Sk a v sume rovnajúcej sa zvýšeniu dane vo výške 1.973.477 Sk, úrokov, ušlého zisku, nákladov s tým súvisiacich a/alebo akejkoľvek inej sumy titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom dlžníka (Slovenská republika), ktoré dlžník spôsobil vydaním nezákonných rozhodnutí tam označených alebo vydaním iných rozhodnutí alebo uskutočnením úradného postupu v rozpore so zákonom alebo vykonaním iného aktu v rozpore so zákonom pri správe daní voči postupníkovi. Prevádzaná pohľadávka bola v zmluve zo dňa 14. apríla 2006 vymedzená predmetom plnenia ako peňažná náhrada škody, obsahujúca právny dôvod - náhrada škody, bola charakterizovaná skutkovým základom právneho dôvodu - škoda spôsobená vydaním nezákonných

rozhodnutí, obsahovala označenie dlžníka a taktiež uvádzala právne tituly - identifikáciu rozhodnutí, ktorými bola škoda spôsobená. Predmet postúpenia bol v zmluve dostatočne identifikovaný a určitý, splňal požiadavku určitosti a nezameniteľnosti s inou pohľadávkou postupcu voči žalovanej. Odvolací súd poukázal na to, že na postúpenie sú spôsobilé i pohľadávky, ktorých existencia je sporná, či pohľadávky, ktoré vzniknú až v budúcnosti, teda pohľadávky, pri ktorých výška peňažného plnenia spravidla nie je v okamihu uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky objektívne zistiteľná, nemožno preto určenie presnej výšky pohľadávky v peniazoch považovať za podstatnú náležitosť zmluvy, ktorý by viedol k neplatnosti zmluvy pre jej neurčitosť. K námietke žalovanej, že súd prvej inštancie zaviazal Slovenskú republiku na náhradu priamej škody napriek tomu, že daňový úrad právoplatne rozhodol, že obchodná spoločnosť IMMO.SK, s.r.o. nemá nárok na vrátenie 14 % dane, ktorú nemohla odpočítať z uskutočnených zdaniateľných plnení za obdobie od januára do septembra 2003, vzhľadom na právoplatné rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 26. októbra 2006 pod sp.zn. 1 S 11/2005, ktorým bola žaloba obchodnej spoločnosti zamietnutá, kde súd konštatoval, že správca dane, ako aj Daňové riaditeľstvo SR postupovali správne, keď obchodnej spoločnosti IMMO SK s.r.o. neuznali odpočet dane a určili obchodnej spoločnosti zvýšenie dane, odvolací súd konštatoval, že žalobca podal žalobu na Krajský súd v Bratislave len vo vzťahu k preskúmaniu zákonnosti rozhodnutí Daňového riaditeľstva č. II/256/7695/2004/1031 a č. II/256/7700/1031 zo dňa 13. júla 2004. Krajský súd pri rozhodovaní vychádzal z platnej registrácie od 1. októbra 2003, keďže neexistuje právna úprava, ktorá by umožňovala, aby súd alebo iný orgán menil termín registrácie daňovníka späťne v čase, preto vyššie uvedené rozhodnutia Daňového riaditeľstva SR ako nezákonné nezrušil. Predmetné rozhodnutie správcu dane, ktorými zamietol registráciu IMMO.SK, s.r.o. za platcu DPH nemal ani dôvod skúmať, lebo neboli predmetom preskúmania. Krajský súd skúmal skutkovú situáciu vo vzťahu k nároku na vrátenie dane v období od 1. októbra 2003 (deň vykonanej registrácie) do konca roka 2003 a nerozhodoval o období od 1. februára 2003 do 30. septembra 2003, kedy došlo k porušeniu práva IMMO.SK, s.r.o., na základe ktorého si žalobca uplatnil svoje nároky na náhradu škody. Zákon č. 289/1995 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v ustanovení § 1 upravuje, že osoba podliehajúca dani je platiteľom odo dňa registrácie. Zákon taktiež nepozná možnosť spätnej registrácie daňovníka za platiteľa a ani zrušenie platnej registrácie (§ 43 zákona č. 289/1995 Z.z.) z dôvodu predchádzajúceho porušenia zákona pri zamietnutej registrácii. Pri posúdení daňového priznania za obdobie október 2003 postupoval správca dane v súlade s § 4 ods. 5 zák. č. 289/ 1995 Z.z. o dani z pridanej hodnoty, pričom ale v prípade, ak by spoločnosť IMMO.SK, s.r.o. bola ako platiteľ DPH zaregistrovaná na základe svojej prvej žiadosti o registráciu, nebol by dôvod na nepriznanie nadmerného odpočtu ani zvýšenia dane o 10% (odpoveď č. 18 znaleckého posudku č.1/2008 znalca doc. Ing. V. C., PhD. z 23. júla 2008). Ohľadom namietanej výšky škody odvolací súd poukázal na riadne, zreteľné a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu v tejto časti. Pokiaľ súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaná znalecký posudok znalkyne Ing. C. č. 1/2008 nerozporovala, z jej podania z 27. augusta 2008 výslovne vyplývalo, že k predmetnému znaleckému posudku sa nebude vyjadrovať z dôvodu, že otázky uložené znalkyni súdom sledovali vyčíslenie škody, resp. ušlého zisku, pritom o nepriznaní nároku na vrátenie sumy 19.734.770 Sk, o uložení navýšenia dane vo výške 1.973.477 Sk a úroku z odkladu platenia dane vo výške 162.771 Sk bolo právoplatne rozhodnuté správcou dane - Daňovým riaditeľstvom SR a následne Krajským súdom v Bratislave. Ohľadne žalovanou namietanej neurčitosti nákladov na právne služby, odvolací súd poukázal na odpoveď znalkyne číslo 19 v spojení s tabuľkou 22 znaleckého posudku č. 1/2008, podľa ktorého záveru tieto náklady predstavovali sumu 637.380,42 Sk za faktúry vystavené do 30. novembra 2006, predmetom týchto teda v žiadnom prípade nemohli byť náklady aktuálneho konania tak, ako to namietala žalovaná, keďže žaloba na začatie konania prišla na súd dňa 13. marca 2007. Žalovaná ďalej v odvolaní poukázala na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 9 zák. č. 58/1969 Zb., podľa ktorého nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Z obsahu spisu bolo zrejmé, že v poradí prvú žiadosť o prerokovanie nároku na náhradu škody podal predchodca žalobcu Ministerstvu financií Slovenskej republiky dňa 21. januára 2005, druhú žiadosť podala obchodná spoločnosť dňa 23. marca 2006. Odpoveďou vedúcej služobného úradu Ministerstva financií Slovenskej republiky zo dňa 30. júna 2005 v reakcii na prvú žiadosť bolo oznámenie, že Ministerstvo financií Slovenskej republiky neuspokojí uplatňovaný nárok na náhradu škody, nakoľko nie je splnená podmienka na uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. v platnom znení. Obsahom druhej odpovede zo dňa 5. apríla 2006 bolo len poukázanie na prerokovanie prvej žiadosti, a keďže v

novej žiadosti neboli uvedené žiadne nové skutočnosti, ministerstvo považovalo žiadosť za riadne vybavenú. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej vydaním nezákonného rozhodnutia orgánu štátu je konaním medzi poškodeným účastníkom na jednej strane a štátom zastúpeným príslušným ústredným orgánom na strane druhej, jeho cieľom je dosiahnutie zmierneného vyriešenia veci. Zákon č. 58/1969 Zb. neustanovuje spôsob prejednávania takejto žiadosti, ide teda o konanie neformálne, ktoré v kladnom prípade končí spravidla dohodou, podľa ktorej dochádza buď k úplnému, alebo aspoň k čiastočnému uspokojeniu nároku, v opačnom prípade sa môže poškodený domáhať priznania nároku alebo jeho neuspokojenej časti žalobou na súde. Poškodený sa nemôže žalobou domáhať na súde uspokojenia nového nároku, ktorý pri predbežnom prejednaní neuplatnil. V danom prípade predbežné prerokovanie nároku sa týkalo výlučne nároku na náhradu škody v súvislosti s predmetnými nezákonnými rozhodnutiami, predchodcovia žalobcu sa dokonca opakovane pokúšali neformálne konanie o žiadosti o predbežnom prerokovaní nároku vyvolať, pritom niet pochyb (vzhľadom na obsah vyrozumienia o prerokovaní), že ústredný orgán nárok prerokoval a po skončení prerokovania poškodeného o výsledku prerokovania aj informoval. V danom prípade teda neexistovala (procesná) prekážka uplatnenia nároku na súde a jeho prejednávania súdom, otázku výšky škody (v danom prípade ustálenej až znaleckým posudkom) pritom nemožno zamieňať s totožnosťou nároku, ktorý bol uplatnený tak v rámci predbežného prerokovania, ako aj na súde rovnaký. Odvolací súd sa nemohol stotožniť ani s argumentáciou žalovanej ohľadom údajnej nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko rozsudok poskytol vyčerpávajúce ozrejmienie skutkového stavu veci, bolo vykonané náležité dokazovanie a správnym smerom, zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania, dospel súd k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil vo veci samej aj správny právny záver.

3. Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadla dovolaním žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Navrhovala, aby dovolací súd rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 15. decembra 2017 sp.zn. 5 Cdo 454/2014 dovolanie žalovanej ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ Civilného sporového poriadku (účinného od 1. júla 2016, ďalej len CSP) odmietol.

5. Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote dňa 4. júna 2015 podľa § 243e Občianskeho súdneho poriadku (platného a účinného do 30. júna 2016, ďalej len O.s.p.) mimoriadne dovolanie generálny prokurátor na podnet žalovanej. Žiadal zrušiť tak rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo 17. januára 2013 č.k. 16 C 38/2007-393 v spojení s uznesením Okresného súdu Bratislava V zo 14. februára 2013 č.k. 16 C 38/2007-400, ako aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 24. júna 2014 sp.zn. 5 Co 230/2013, sp.zn. 5 Co 231/2013. Mal za to, že, že označenými rozsudkami bol porušený zákon, keďže rozhodnutia súdov vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), pričom podanie mimoriadneho opravného prostriedku si v danom prípade vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Uviedol, že priznaný nárok na zaplatenie ušlého zisku je nedôvodný, nakoľko predpoklady vyžadované v ustanovení § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., a to vznik škody a príčinná súvislosť, nie sú splnené. Poukázal na to, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. marca 2012 sp.zn. 5 MCdo 13/2010 boli rozsudky súdov nižších stupňov zrušené a vec bola v vzrušenom rozsahu vrátená Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že uplatnený nárok súdy zhodne posudzovali ako nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, avšak bez toho, aby si ozrejmili postup v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p., na základe akých okolností si žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody pozostávajúcej z viacerých častí, ako aj nárok na náhradu ušlého zisku. Závery súdov oboch stupňov vzhľadom na požiadavky jednoznačnosti, zrozumiteľnosti a preskúmateľnosti kladené na obsahové náležitosti písomného odôvodnenia rozhodnutí, podľa názoru dovolacieho súdu, nedávali dostatočný a nepochybný záver o tom, že z akého právneho dôvodu súdy vychádzali pri priznaní náhrady škody a ušlého zisku a

akými konkrétnymi úvahami sa pritom riadili. Dovolací súd ďalej vytkol súdu prvého stupňa (ako aj odvolaciemu), že celkom jasne neuviedol, z akých dôvodov nárok na náhradu škody voči žalovanej bol považovaný za dôvodný, nakoľko v odôvodnení sa jasne prelína zodpovednosť za škodu vzniknutú nezákonným rozhodnutím a škodou vzniknutou nesprávnym úradným postupom a nevyplyvajú z neho jednotlivé prvky toho-ktorého zodpovednostného vzťahu. Napriek tomu sa v rozhodnutiach súdov opäť nachádzajú protichodné vyjadrenia, z ktorých nie je zrejmé, ktorý subjekt utrpel ušlý zisk. Ak však vychádza mimoriadny dovolateľ zo záveru, že súdy priznali Ing. W. (pôvodnému žalobcovi) ušlý zisk, ktorý mu vznikol ako spoločníkovi spoločnosti IMMO.SK, s.r.o., potom súdy vec nesprávne právne posúdili. Nesprávne právne posúdenie nastalo tým, že súdy nesprávne interpretovali ustanovenie § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. v časti textu „štát zodpovedá za spôsobenú škodu“. Uvedená časť textu právneho predpisu vyjadruje zásadu príčinnej súvislosti medzi škodou a konaním štátu. Súdy vyložili uvedené ustanovenie a obsah príčinnej súvislosti nesprávne, a to tak, že ak štát spôsobí škodu obchodnej spoločnosti, potom pokles trhovej hodnoty obchodného podielu spoločníka tejto spoločnosti je tiež „škodou spôsobenou v priamej súvislosti s nezákonným rozhodnutím alebo postupom.“ Ak v danom prípade skutočne nastala situácia, že spoločnosť IMMO.SK, s.r.o. nemohla pre nedostatok finančných prostriedkov pokračovať v podnikateľskej činnosti, potom mal Ing. O. W. ako spoločník spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. možnosť rozhodnúť o likvidácii spoločnosti, pričom nárok na ušlý zisk by vymáhala od štátu priamo spoločnosť alebo predat' obchodný podiel za cenu zohľadňujúcu skutočnosť, že ak nadobúdateľ obchodného podielu vloží investíciu do spoločnosti, potom spoločnosť dosiahne očakávané reálne zisky vo výške viac ako stodvadsať miliónov slovenských korún, Ing. O. W. však predal svoj obchodný podiel za 3 732 405,- Sk, a to napriek tomu, že hodnota jeho podielu (s časovým rozlíšením hodnoty peňazí) bola v tom čase cca stodvadsať miliónov slovenských korún. Inými slovami, takýto „nevýhodný“ obchod uzavrel napriek tomu, že spoločnosť mala prinášať nepomerne vyššie zisky v porovnaní s dohodnutou kúpnu cenou za predaj podielu a napriek tomu, že Ing. O. W. mohol spoločnosť zrušiť a jej prostredníctvom uplatniť voči štátu náhradu ušlého zisku cca stodvadsať miliónov slovenských korún. To, že sa Ing. O. W. rozhodol predat' za kúpnu cenu 3 732 405,- Sk obchodný podiel v spoločnosti, ktorá mala (podľa jeho tvrdenia - ak by nepokračovala v činnosti) pohľadávku voči štátu na úhradu ušlého zisku cca stodvadsať miliónov slovenských korún, nie je v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. Ing. O. W. sa de facto žalobou na zaplatenie ušlého zisku dožadoval, aby mu štát zaplatil ujmu, ktorá vznikla jeho nesprávnym obchodným rozhodnutím. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že takto uplatnená škoda nemala byť priznaná aj z dôvodu rozporu s § 2 zákona č. 58/1969 Zb., nakoľko Ing. O. W. nebol vo vzťahu k svojmu obchodnému podielu účastníkom konania pred daňovým úradom.

6. K mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý ho žiadal odmietnuť. Uviedol, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je procesne neprípustné s poukazom na skutočnosť, že samotný žalovaný využil inštitút mimoriadneho opravného prostriedku, o ktorom súd koná, a teda nápravu žalovaným tvrdených porušených práv je možné dosiahnuť i prostredníctvom podaného dovolania. Okrem toho v mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora absentuje dovolací dôvod, nakoľko okolnosť, ktorú generálny prokurátor namieta, sa týka výlučne odlišného hodnotenia skutkového stavu a odlišných skutkových a právnych záverov, a teda nejde o spôsobilý dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 243f ods. 1 písm. c) O.s.p. Namietané hodnotenie skutkového stavu a odlišných skutkových a právnych záverov vo veci uplatneného nároku z titulu ušlého zisku uvádza vo svojom dovolaní samotný žalovaný. Generálnym prokurátorom, ako aj žalovaným uvádzané skutkové a právne závery súdov nižšieho stupňa, sú v rozpore so skutočnosťou a argumentácia generálneho prokurátora v celom rozsahu nedôvodná a celkom neopodstatnená.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len najvyšší alebo dovolací súd) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor Slovenskej republiky 4. júna 2015, t.j. pred účinnosťou Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) skúmal jeho prípustnosť podľa Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) účinného do 30. júna 2016 (§ 470 ods. 2 CSP). Ako súd, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

8. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal prípustnosťou tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

9. V prípade mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora sa procesná prípustnosť v čase jeho podania (ako i naďalej) odvodzuje od stanovísk najvyššieho súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len ústavný súd) a relevantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP). V zmysle týchto je relevantné, že žalovaná využila všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky pre nápravu, prípustnosť mimoriadneho dovolania je závislá od uplatnených takých vád, ktoré zakladajú nesprávnosti nezlučiteľné s ústavným poriadkom a systémom ústavných záruk práva na spravodlivý proces; napríklad, ak potreba zrušiť právoplatné rozhodnutie (princíp spravodlivosti) prevyšuje nad záujmom na jeho zachovaní (princíp právnej istoty). Tým je dotknutá i požiadavka, že odklon od ustálenej súdnej praxe musí byť vždy odôvodnený. Len takýto „postup“ súdu z materiálneho hľadiska zodpovedá naplneniu princípu spravodlivosti, právnej istoty i samotnej predvídateľnosti súdneho rozhodovania, čím sa vylučuje podozrenie zo svojvôle a arbitrárnosti.

10. Každý z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý sa zrodil, má svoj pôvod v ústave a dohovore, implicitne dotváraných judikatúrou a zastrešených prirodzeno-právnym ideálom spravodlivosti. Spravidla sa nepodarí obhájiť názor tomu, o ktorom prima facie je spochybnená jeho spravodlivosť. Právo netoleruje principiálne nedostatky, lebo je to v rozpore s jeho normatívnym zmyslom i regulačnými funkciami. Právo vynucované súdnou mocou je intenzívnejším a vážnejším zásahom do slobôd jednotlivca, než také, ktoré sa zakladá inými spôsobmi jeho realizácie (napr. zo súkromnoprávných úkonov). Preto musí zniesť oveľa prísnejšie kritériá pri procedúre jeho zrodu. Súdna ochrana - spravodlivý proces v inštitucionálnej podobe v sebe kodifikujú celkom prirodzené pravidlo, a to také, že súdy sa majú zasadzovať o nastolenie právnej istoty v prípadoch, ktoré sú identické alebo veľmi podobné. V podstate ide o to, aby sa rešpektovala ustálená súdna prax a ak nastane (spravidla ojedinele) dôvod pre prijatie odlišného, než doposiaľ zastavaného názoru, je potrebné uviesť nielen dôvody, ktoré novú situáciu navodzujú, ale i to, prečo nebolo možné rešpektovať pôvodný stav (zostať už pri rozhodnutom). Tento záver vyjadruje stabilizovaná judikatúra ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06), ktorá kladie dôraz na to, že každý má právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladnej interpretácie.

11. Žalovaná využila v konaní všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, keď ňou podané dovolanie najvyšší súd, ako už bolo uvedené vyššie, ako procesne neprípustné odmietol.

12. Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov v sebe subsumujú také zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva, že majú povahu tzv. základných vád, ktoré judikatúra akceptuje ako dôvod pre výnimočný odklon od princípu právnej istoty, nastolenej právoplatným rozhodnutím.

13. Generálny prokurátor namietal, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo viacerých veciach sa zoberal tým, čo možno subsumovať pod nesprávny úradný postup a čo pod nezákonné rozhodnutie, čo sa v tejto súvislosti považuje za škodu a ako je potrebné vnímať vzťah príčinnej súvislosti. Tu možno odkázať na doposiaľ rešpektovanú judikatúru i právnu doktrínu, ktorá sa v prípade zákona č. 58/1969 Zb. dotvárala viac ako 40 rokov.

15. Súdna prax vychádza z toho, že ustanovenie § 18 zákona č. 58/1969 Zb. predpokladá, že ide o tie prípady vzniku škôd, ktoré boli vyvolané inou činnosťou štátnych orgánov, než rozhodovacou. Rozhodovanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je závislé i na úvahe o

príčinnej súvislosti medzi takýmto postupom a vzniknutou škodou ako jedného z rozhodujúcich predpokladov zodpovednosti za škodu. (výber viet z textu: K niektorým otázkam výkladu a používania ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, Stanovisko PlsF 3/77 z 30. novembra 1977, zdroj ASPI ID: JUD 1916SK). Z obsahu judikátu R 28/2008 (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2007, sp.zn. 3 Cdo 32/2007 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2008 a dostupný na .supcourt. gov.sk/) nasledovaného v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (viď napr. rozsudok NS SR sp.zn 5 Cdo 219/2007 z 30. júla 2008 a iné) vyplývajú pre súdno-aplikačnú a súdno-interpretačnú prax tieto doteraz platné závery:

16. Ak v zmysle žaloby malo ku škode dôjsť nesprávnym úradným postupom pred 1. júlom 2004, potom sa vec posudzuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. Z odôvodnenia judikátu: „Z ustanovenia § 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004, a ktorým bol zrušený zákon č. 58/1969 Zb., vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi. Keďže k žalobcom tvrdenej škode malo dôjsť nesprávnym úradným postupom pred 1. júlom 2004, bolo potrebné vec posudzovať podľa zákona č. 58/1969 Zb.“

17. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: a/ nesprávny úradný postup štátneho orgánu, b/ vznik škody, c/ príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody; nenaplnenie čo i len jednej z týchto podmienok vedie k záveru o neopodstatnenosti žaloby smerujúcej voči štátu. Zodpovednosť štátu podľa tohto zákona za nezákonný alebo nesprávny postup výkonu štátnej moci majúci za následok škodu, má charakter občianskoprávnej zodpovednosti. Zákon č. 58/1969 Zb. je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku zákonom špeciálnym, preto pokiaľ tento špeciálny zákon neobsahuje vlastnú úpravu, právne vzťahy sa riadia Občianskym zákonníkom (pozri § 20 zákona č. 58/1969 Zb.). V zmysle § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 tohto zákona nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Právo na náhradu škody majú tí, ktorí boli účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je jeho objektívna zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť; založená je na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok : 1. nesprávny úradný postup štátneho orgánu, 2. vznik škody, 3. príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody.

18. Nesprávny úradný postup je aj nečinnosť, alebo činnosť, ktorá nezodpovedá právu na prejednanie veci. Z odôvodnenia judikátu: „Zákon č. 58/1969 Zb. nedefinuje "nesprávny úradný postup", z obsahu tohto pojmu ale vyplýva, že podľa konkrétnych okolností toho-ktorého prípadu môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomocí určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Pretože úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, treba správnosť úradného postupu posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. K nesprávnemu úradnému postupu môže dôjsť nielen pri úkonoch v rámci činnosti, pri ktorej štátny orgán nerozhoduje, ale tiež v rámci jeho rozhodovacej činnosti. Nesprávnym úradným postupom môže byť aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia v dôsledku porušenia stanovených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie, lebo znaky nesprávneho úradného postupu má aj nečinnosť štátneho orgánu alebo jeho činnosť, ktorá nie je vykonaná v stanovenej lehote alebo v lehote, ktorá zodpovedá právu na prejednanie veci "bez zbytočných prieťahov" (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).“

19. Škoda a ušlý zisk. Z odôvodnenia judikátu: „Rovnako pojem škody zákon č. 58/1969 Zb. bližšie nedefinuje, a ani neupravuje rozsah jej náhrady. Preto treba aj v tomto smere aplikovať príslušné

ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka) a škodu vo všeobecnosti chápať ako ujmu, ktorá a/ nastala v majetkovej sfére poškodeného b/ je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a c/ je napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného. Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Skutočnou škodou je ujma, ktorá znamená zničenie, stratu, zmenšenie, zníženie, či iné znehodnotenie existujúceho majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť pre uvedenie veci do predošlého stavu (pokiaľ nie je vylúčené). Ušlý zisk predstavuje zmarený majetkový prospech (prekazené zväčšenie alebo budúce rozmnoženie majetku poškodeného), ktorý bolo možné očakávať s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, no nenastalo v dôsledku škodnej udalosti.“ Ušlý zisk je ujmu spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). Nestačí pritom iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto postavené, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2010, sp.zn. 4 Cdo 319/2008). Len všeobecné tvrdenie o strate podnikateľskej príležitosti alebo zmarení podnikateľského zámeru bez ďalšieho nikdy nemôže byť základom pre vznik nároku na náhradu ušlého zisku, a to ani v prípade, ak by boli dôsledkom protiprávnej udalosti. Je tomu tak preto, že zákon č. 58/1969 Zb. nezakladá vznik nároku na náhradu škody paušálne a automaticky v každom jednotlivom prípade porušenia povinnosti zo strany orgánov štátu, ale len celkom výnimočne za predpokladu súčasného naplnenia aj ďalších predpokladov vzniku a existencie zodpovednostného vzťahu, ktorými sú existencia škody (ušlého zisku) a príčinnej súvislosti medzi škodou a protiprávnym konaním alebo opomenutím orgánov štátu. Dôkazné bremeno ohľadom naplnenia týchto podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu pritom zaťažuje poškodeného. Aj existencia ušlého zisku musí byť vždy bezpečne preukázaná. V prípade ušlého zisku nie je možné preukázať jeho reálnu existenciu, ale musia byť dokazované také konkrétne skutkové okolnosti (tvrdené poškodeným), ktoré pri logickej úvahe povedú súd k záveru, že ušlý zisk by skutočne vznikol nebyť protiprávnej udalosti, t.j. dokazuje sa pravdepodobnosť dosiahnutia ušlého zisku u poškodeného v danom čase a podľa miery dokázanej pravdepodobnosti, je potom možné urobiť záver o tom, či by za daných okolností bol žalovaný ušlý zisk aj reálnym. Nepreukázanie existencie takýchto skutkových okolností by potom mohlo viesť len k záveru, že ušlý zisk, ktorého sa žalobca v konaní domáha, je skutočne iba „fikciou“ (m.m. uznesenie najvyššieho súdu 3 Cdo 513/2014). „Aj v prípade ušlého zisku musí ísť o ujmu už nastalú (vzniklú) a nie o ujmu, ktorá by hypoteticky mohla vzniknúť v budúcnosti“ (z uznesenia najvyššieho súdu 4 MCdo 23/2008). Za ušlý zisk teda nemožno považovať hypotetický ušlý zisk, ktorý nemá žiadny konkrétny preukázateľný základ. Hypotetický ušlý zisk, vychádzajúci napríklad len z porovnania a spriemerovania zisku dosahovaného v prípade obdobnej podnikateľskej príležitosti za obdobných podmienok u iného subjektu v príslušnom podnikateľskom odvetí, v končenom dôsledku vylučuje existenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnou udalosťou a ušlým ziskom ako základnú podmienku vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Ušlý zisk je teda stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote (m.m. uznesenie najvyššieho súdu 4 Cdo 319/2008, 1 Cdo 76/2008, 5 Cdo 195/2015). Pokiaľ poškodený nepreukáže existenciu týchto okolností a výšku ušlého zisku, ktorý mohol pri bežnom chode vecí očakávať, nemôže byť v konaní úspešný.

20. Priamosť príčiny k následku. Z odôvodnenia judikátu: „Ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou zákon č. 58/1969 Zb. nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce

časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porovnaj R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž "priamosť" pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.“ K nesprávnemu úradnému postupu porovnaj tiež rozhodnutia NS SR sp.zn. 4 Cdo 24/2004 z 1. mája 2011, sp.zn. 3 MCdo 18/2011 z 13. novembra 2012 a rozhodnutie ÚS SR sp.zn. IV. ÚS 170/2012-20 zo 4. apríla 2012.“ Podmienka príčinnej súvislosti je naplnená len "priamym" pôsobením príčiny na následok (čo je vyjadrené aj právnu vetou judikátu R 28/2008 : „... vznik zodpovednosti podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku účastníka katastrálneho konania, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené práve (iba) týmto postupom.“

21. Plnenie povinnosti v oblasti daňového práva nemôže byť škodou (ušlým ziskom). V právnej vete judikátu R 28/2008 sa mimo iného uvádza: „Plnenie povinností, ktoré vyplýva z predpisu spadajúceho do oblasti verejného (daňového) práva, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.“ Ratio decidendi rozhodnutia pre uvedenú právnu vetu vyjadril najvyšší súd takto: „Samotná existencia povinnosti daňovníka zaplatiť daň nie je skutočnou škodou, ani ušlým ziskom. Majetok žalobkyne sa zmenšil až splnením tejto povinnosti. Daň je povinné peňažné plnenie vyberané štátom. Má charakter jednostrannej povinnosti ukladanej bez toho, aby povinná osoba mala nárok na ekvivalentné plnenie v súvislosti s uskutočnením peňažnej daňovej platby. K zaplateniu dane (ktoré pre žalobkyňu znamenalo zmenšenie jej majetku) došlo v rámci verejnoprávneho (daňového) vzťahu. Plnenie povinnosti, vyplývajúcej z predpisu, ktorý spadá do oblasti verejného (daňového) práva, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb.“

22. Skutok, ktorým žalobca v žalobe odôvodňoval škodu (a ušlý zisk) bol vymedzený takto: „Nevykonaním povinnej registrácie daňového subjektu za platiteľa dane z pridanej hodnoty podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona o dani z pridanej hodnoty a z tohto dôvodu nevydania osvedčenia o registrácii s uvedením daňového identifikačného čísla (DIČ) v období od 1. februára 2003 do 30. septembra 2003, v dôsledku čoho daňový subjekt nemal možnosť požiadať správcu dane o vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, keď na základe neskoršej registrácie a podaného daňového priznania k dani z pridanej hodnoty (za mesiac október 2003) nemal zákonný nárok na vrátenie nadmerného odpočtu.“ Podľa žaloby omisívne konanie príslušného správcu dane (nevykonanie povinnej registrácie) zakladalo nesprávny úradný postup, t.j. bolo v rozpore s ustanovením § 4 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z.z. nevykonaním povinnej registrácie daňového subjektu za platiteľa DPH, v dôsledku čoho nedošlo zo strany správcu dane k vráteniu odpočtu DPH. Je nepochybné, že registráciou podľa § 4 ods. 1 zákona o DPH nadobúda subjekt postavenie platiteľa DPH, t.j. má povinnosť odvádzať daň (DPH) zo svojich dodávok tovarov a služieb (daň na výstupe) a má právo na odpočítanie tejto dane (z DPH zaplatenej na vstupe), ak sú preto splnené podmienky. Ide o tzv. povinnú registráciu zdaniteľných osôb v nadväznosti na dosiahnutie obratu definovaného zákonom o DPH, čo znamená, že po dosiahnutí príslušného obratu je povinnosťou zdaniteľného subjektu podať žiadosť o registráciu správcovi dane. Registráciu platiteľa DPH realizuje príslušný správca dane. Nevyhnutným predpokladom pri povinnej, ako aj dobrovoľnej registrácii je to, že žiadateľ je zdaniteľnou osobou. Správca dane disponuje vždy určitou mierou voľnej úvahy pri prijímaní záveru o identifikácii zdaniteľnej osoby na účely DPH (v zmysle zákona o DPH platného do 31. decembra 2003). Nemožno preto konštatovať, že pri tzv. povinnej registrácii má žiadateľ bez ďalšieho právo stať sa platiteľom dane. Vychádza sa z toho, že registráciou ide o uvalenie daňového bremena štátom. Ak správca dane nevykoná registráciu platiteľa DPH (dôvod úvahy nerozhoduje), zdaniteľná osoba nie je zaťažená touto daňou, t.j. nemá práva a

povinnosti spojené s touto daňou. Nemá povinnosť odvádzať daň zo svojich dodávok a prirodzene nemá právo ani na prípadný nadmerný odpočet tejto dane. Prípadný nesprávny úradný postup správcu dane pri registrácii (jej nevykonaní) má tak iba priamy dopad na štátny rozpočet, dotýka sa však výlučne oprávneného subjektu - štátu. Inak povedané, nezaloženie daňovej povinnosť je ujmou oprávneného subjektu (štátu) v daňovo-právnom vzťahu, nie povinného subjektu (zdaniteľnej osoby).

23. Námetka premlčania. Zo žaloby vyplýva, že poškodenému vznikla škoda z dôvodu, že nemohol uplatniť odpočet DPH za služby v období od 1. februára 2003 do 31. septembra 2003, pretože v tomto období nebol registrovaným platiteľom DPH. O škode zodpovedajúcej výške odpočtu DPH sa poškodený dozvedel najneskôr v deň registrácie za platiteľa DPH správcom dane, t.j. v októbri 2003, kedy bol nesprávny úradný postup ukončený. Zákon vo vzťahu k registrácii platiteľa DPH pripúšťa len jednu platnú registráciu, nepozná možnosť spätnej registrácie daňovníka za platiteľa a ani zrušenie platnej registrácie (§ 43 zákona o DPH). Iný deň nemá pre vyhodnotenie vedomosti poškodeného o škode právny význam. Poškodený subjekt sa o nesprávnom úradnom postupe dozvie vtedy, keď zistí, že bol určitý úradný postup vykonaný (a aj skončil). To, či je vykonaný úradný postup potrebné vyhodnotiť ako „nesprávny“, je otázka právna. Nie je potrebné, aby nesprávnosť úradného postupu deklaroval orgán verejnej moci. Súd posudzuje nesprávnosť úradného postupu ako otázku predbežnú. Podľa § 22 ods. 1, vety prvej zák.č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí za tri roky odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode. Podľa tohto ustanovenia sa začiatok plynutia premlčacej lehoty pri škode spôsobenej nesprávnym úradným postupom spája s vedomosťou poškodeného o škode. Zistenie zodpovednostného subjektu je v tejto súvislosti zjavné, lebo to vyplýva z právnej úpravy (zodpovedným subjektom je vždy štát). Žalobca uplatnil nárok na súde 13. marca 2007, teda po uplynutí 3-ročnej premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť najneskôr v októbri 2003. Námetka premlčania náhrady škody (ušlého zisku) z nesprávneho úradného postupu vznesená žalovanou bola dôvodná. Ustálená súdna prax vychádza z toho, že ak sa oprávnený subjekt dovoľá premlčania, nemôže súd premlčané právo priznať; žalobu v takom prípade zamietne; to platí aj u práva na náhradu škody, u ktorej ešte nie je preukázaná zodpovednosť za škodu ani jej výška (porovnaj napr. stanovisko uverejnené pod č. 29/1983 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk), ktoré je rešpektované i aktuálnou judikatúrou.

24. V otázke posudzovania premlčania práva, došlo zo strany odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie k vysloveniu odlišného názoru v porovnaní s ustálenými a dominujúcimi názormi v rozhodovacej praxi súdov, a to bez náležitého zdôvodnenia tohto právneho odklonu, možno preto konštatovať, že došlo k porušeniu princípu právnej istoty i rovnosti, a teda porušeniu základného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. Ústavy SR. Žiada sa zdôrazniť, že právny názor súvisiaci s posúdením premlčania je zásadnou právnou otázkou, pretože pri námietke premlčania je uznanie premlčania dôvodom pre rozhodnutie súdu v merite veci v neprospech toho, ktorého právo má byť premlčané.

25. Žalobca podanou žalobou uplatnil nárok na zaplatenie 24 987 446,47 Sk, ktorý sa skladá: 1/ zo skrátenia práva na vydanie odpočtu DPH (19 734 770,80 Sk), 2/ zo zvýšenia dane uloženej správcom dane (1 973 477 Sk), 3/ z úrokov z odkladu platenia zvýšenia dane (163 771,30 Sk), 4/ z úrokov z omeškania platených v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov (2 451 598,29 Sk), 5/ z nákladov na právne zastúpenie (664 829,08 Sk), i 6/ z ušlého zisku pri podnikateľskom projekte - obchodný dom nábytku ATRIUM v Bratislave a stratou pri predaji obchodného podielu v spoločnosti IMMO.SK, s.r.o. (112 236 997,17 Sk).

26. Uplatnené nároky na náhradu škody (a ušlého zisku) spájané so zaplatenou daňou -DPH na vstupe (nemožnosťou jej odpočítania, či vrátenia) a daňovými sankciami nemôžu byť považované za škodu alebo ušlý zisk v zmysle zákona č.58/1969 Zb., nevznikla tu ani povinnosť ich náhrady štátom v zmysle zákona č.58/1969 Zb. Ide totiž o splnenie povinností, ktoré vyplývajú priamo z finančno-právneho (daňovo-právneho) vzťahu vznikajúceho v oblasti verejného práva, založeného na nerovnoprávnom postavení jeho subjektov. Ani štát, ktorý je dotknutý na právach napr. pri daňových trestných činoch (daňových podvodoch, skrátení dane, vrátane neoprávneného uplatňovania odpočtu DPH zo strany daňového subjektu), si v tomto smere nemôže v trestnom konaní (adhéznom konaní) uplatňovať nároky

a mať postavenie poškodeného. Nárok štátu na zaplatenie dane nie je nárokom na náhradu škody (porovnaj č. 29/82 č.203 až 204 Zb. rozh. tr. a č. 34/1987 Zb. rozh. tr.). Najvyšší súd aj naďalej striktne zotrváva na judikatúre, že pri daňových trestných činoch nemožno hovoriť o škode. Slovenská republika zastúpená správcom dane nie je subjektom adhézneho konania, pretože v adhéznom konaní možno rozhodnúť len o súkromnoprávných nárokoch. (porovnaj napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie z 27. februára 2014 sp.zn 4 To 5/2014; zdroj - Šamko, P.: Daňové podvodné konania a ich dokazovanie, Wolters Kluwer, 2015, str.304 a 305).

27. Plnenie povinností (povinnosť platiť daň, oprávnenie započítať daň, alebo žiadať o vrátenie, či odpočítanie dane), ktoré vyplýva z predpisu spadajúceho do oblasti verejného (daňového) práva, či už na strane štátu alebo daňového subjektu, nemôže byť škodou v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. O týchto otázkach rozhoduje správca dane. Jadrom žalobnej argumentácie bolo (ne)získanie odpočtu DPH vo výške kladného rozdielu tejto dane na vstupe voči dani na výstupe. V podstate tu ide o vrátenie časti už zaplatenej DPH v cene prijatých tovarov a služieb. Povinnosti zaplatiť DPH za jemu poskytnuté tovary a služby vyplýva zo zákona o DPH, splnenie tejto povinnosti nemôže byť škodou (ušlým ziskom) v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Z identického dôvodu sa za škodu nemôžu považovať splnené daňové povinnosti (vrátane daňových sankcií) zdaňovaným subjektom, akými sú zvýšenie dane uloženej správcom dane a úroky z odkladu platenia zvýšenia dane. Povinnosti zaplatiť daň, či iné plnenie uložené správcom dane v dôsledku nesplnenia daňovej povinnosti nie je skutočnou škodou, ani ušlým ziskom. Daň je totiž povinné peňažné plnenie vyberané štátom. Má charakter jednostrannej povinnosti ukladanej bez toho, aby povinná osoba mala nárok na ekvivalentné plnenie v súvislosti s uskutočnením peňažnej daňovej platby. K zaplateniu dane (ktoré pre zdaniteľnú osobu spravidla znamená zmenšenie jej majetku) dochádza v rámci verejnoprávneho (daňového) vzťahu. Plnenie povinnosti, vyplývajúcej z predpisu, ktorý spadá do oblasti verejného (daňového) práva, nemôže byť škodou (ani ušlým ziskom) v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Vzájomný daňovo-právny vzťah medzi štátom a daňovým subjektom je vzťahom verejnoprávnej povahy a nie je založený na ich rovnom postavení, sú v ňom zreteľné prvky nadriadenosti a podriadenosti. K obdobným právnym názorom, ktoré vylučujú uplatnenie náhrady škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. (v súčasnosti zák. č. 514/2003 Z.z.) v prípade vzťahov s nerovnoprávnym postavením ich subjektov, dospel aj ústavný súd v rozhodnutí z 20. apríla 2016, sp.zn. I. ÚS 248/2016, [... aj podľa ústavného súdu v sťažnosti obnažený spor nie je možné zavŕšiť náhradou škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., resp. predtým podľa zákona č. 58/1969 Zb.

28. Vznik zodpovednosti podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym úradným postupom je len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené práve (iba) týmto postupom (viď R 28/2008). Atribútom príčinnej súvislosti je "priamosť" pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmom (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto určujúci význam, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného (ak vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne), sa príčinná súvislosť zisťuje (obdobne napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. októbra 2013, sp.zn. 6 M Cdo 16/2012, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. mája 2011, sp.zn. 5 Cdo 24/2011, rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2010, sp.zn. 5 Cdo 126/2009 a iné). Nesprávny úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti podľa zákona č. 58/1969 Zb. len vo vzťahu k takému zmenšeniu majetku, ktoré bolo priamo a nesprostredkovane spôsobené práve (iba) týmto postupom. Ak daňový úrad nevykoná registráciu platiteľa DPH i keď tak vykonať mohol (mal), nemôže len z titulu dopustenia sa uvedenej procesnej nesprávnosti (bez ďalšieho) zodpovedať za všetko, čo malo negatívny dopad na majetok žiadateľa o registráciu tejto dane. Len všeobecné tvrdenie o strate podnikateľskej príležitosti alebo zmarení podnikateľského zámeru bez ďalšieho nikdy nemôže byť základom pre vznik nároku na náhradu ušlého zisku, a to ani v prípade, ak by boli dôsledkom protiprávnej udalosti. Je tomu tak preto, že zákon č. 58/1969 Zb. nezakladá vznik nároku na náhradu

škody paušálne a automaticky v každom jednotlivom prípade porušenia povinnosti zo strany orgánov štátu, ale len celkom výnimočne za predpokladu súčasného naplnenia aj ďalších predpokladov vzniku a existencie zodpovednostného vzťahu, ktorými sú existencia škody (ušlého zisku) a príčinnej súvislosti medzi škodou a protiprávnym konaním alebo opomenutím orgánov štátu. V prípade ušlého zisku musia byť dokazované také konkrétne skutkové okolnosti (tvrdené poškodeným), ktoré pri logickej úvahe povedú súd k záveru, že ušlý zisk by skutočne vznikol nebyť protiprávnej udalosti, t.j. či by za daných okolností bol žalovaný ušlý zisk aj reálnym. Nepreukázanie existencie takýchto skutkových okolností, by potom mohlo viesť len k záveru, že ušlý zisk, ktorého sa žalobca v konaní domáha, je skutočne iba „fikciou“. Za ušlý zisk teda nemožno považovať hypotetický ušlý zisk, ktorý nemá žiadny konkrétny preukázateľný základ. Ušlý zisk je teda stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote. Z postupného sledu jednotlivých skutkových okolností danej veci je zrejmé, že prípadne aj nesprávny úradný postup správcu dane pri registrácii platiteľa DPH nebol článkom reťazca priamych príčin a uvádzaných následkov. Zo sledu relevantnej príčiny a následkov je zrejmé, že zmenšenie majetku žalobkyne (pri platení úrokov z omeškania zo splatných pohľadávok pre insolvenčiu, nákladov na právneho zastúpenie), či tvrdený ušlý zisk v súvislosti s podnikateľským projektom a predajom obchodného podielu, nemohli byť spôsobené priamo nesprávnym úradným postupom správcu dane pri registrácii (nezaregistrovaním), ten totiž výlučne dopadá na štát (štátny rozpočet) a nie do majetkovej sféry zdaňovaného subjektu (porovnaj bod 14 vyššie). Na strane podnikateľa došlo k uplatneniu odpočtu DPH aj v obchodoch, ktoré sa už nevzťahovali na obdobie jeho registrácie (od 1. októbra 2003), čo malo byť v rozpore so zákonom a z čoho pramenili daňové sankcie za správny delikt v zmysle zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v podobe zvýšenia dane uloženej správcom dane a úhradou úrokov z odkladu platenia zvýšenia dane uplatnené ako škoda. Vzhľadom na toto nie priame, ale (až) sprostredkované pôsobenie nesprávneho úradného postupu, je ustálenou súdnou praxou zaujímaný záver, že v takom prípade nebola daná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom správcu dane, a tým zmenšením majetku, náhrady ktorého sa v tejto súvislosti žalobca domáha.

29. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobca v konaní nepreukázal vznik škody a ušlého zisku, ani existenciu príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom správcu dane a znížením jeho majetku. Keďže podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je daná táto zodpovednosť, mali sudy v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dospieť k záveru, že žaloba je v tomto prípade neopodstatnená, lebo v danej veci nie sú splnené podmienky pre zodpovednosť žalovanej za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Dosiahnutie ušlého zisku musí byť vysoko pravdepodobné, až blížiac sa k istote, pokiaľ poškodený nepreukáže túto okolnosť, nemôže byť v konaní úspešný.

30. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že sudy vec nesprávne právne posúdili, a generálny prokurátor uplatnil výnimočný mimoriadny opravný prostriedok dôvodne.

31. So zreteľom na uvedené dovolací súd podľa § 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP v spojení s § 464 CSP rozsudky oboch súdov pre nesprávne právne posúdenie vecí zrušil a vec vrátil v rozsahu zrušenia okresnému súdu na ďalšie konanie. .

32. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

33. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.